

**ŠOLA ZA ČASTNIKE
XIX. GENERACIJA
LOGISTIKA/OSKRBA**

Zaključna naloga

ORGANIZACIJA DELA NA STRELIŠČU

Kandidat: vvod. Martinčič Mihael

Mentor: st. Kunstelj Aleš

Ljubljana, avgust, 2008

KAZALO

POVZETEK.....	iii
KLJUČNE BESEDE	iii
SUMMARY	iii
KEY WORDS	iii
1 UVOD	1
1.1 IZHODIŠČE ZAKLJUČNE NALOGE.....	1
1.2 NAMEN	1
1.3 HIPOTEZA.....	1
1.4 CILJ	2
1.5 METODA DELA	2
1.6 STRUKTURA ZAKLJUČNE NALOGE.....	2
2. ORGANIZACIJA STRELJANJA V SLOVENSKI VOJSKI.....	3
2.1 DOKUMENTI ZA IZVEDBO STRELJANJ S PEHOTNO OBOROŽITVIJO	3
2.3 DOKUMENTI, KI PODPIRAJO IZVEDBO STRELJANJA.....	3
2.3.1 Ukaz za organizacijo	4
2.3.2 Povelje za izvedbo je dokument ki je sestavljen iz petih točk:	5
2.3.3 Učna priprava	5
2.3.4 Elaborat za izvedbo taktičnih vaj.....	6
2.3.5 Elaborat strelišča.....	6
2.3.6 Dnevnik streljanja.....	7
3. DELO IN ODGOVORNOST VODJE STRELJANJA.....	7
3.1 PRED ZAČETKOM STRELJANJA.....	7
3.2 MED STRELJANJEM	7
3.3 PO KONČANEM STRELJANJU	7
4. DELO IN DOLŽNOSTI ORGANOV NA STRELIŠČU	8
4.1 POMOČNIK VODJE STRELJANJA	8
4.2 VODJA ZAVAROVANJA	8
4.3 UPRAVLJALEC STRELIVA.....	9
4.4 SANITETNO VOZILO Z MEDICINSKIM TEHNIKOM	9
4.4.1 Dokazilo o kompetentnosti osebja.....	10

4.5 UPRAVNIK STRELIŠČA	10
4.6 VODJA STRELJANJA V SEKTORJU	11
4.7 ZAPISNIKAR	11
4.8 POVELJNIK KAZALCEV TARČ IN ZADETKOV	11
5. NIVO USPOSOBLJENOSTI VODJE STRELJANJA.....	12
6. IZVRŠILNI ČASTNIK NAČRTOVANJA	13
7. VARNOST.....	13
8. VARNOSTNI NADZORNIK	14
9. TAKTIČNE VAJE Z BOJNIM STRELJANJEM (TVBS)	15
10. LOCIRANJE TARČ	16
10.1 KATERO TARČO SE LAHKO UPORABI	16
11. VARNOSTNA PRAVILA UPORABE OROŽJA	17
12. VARNOSTNI KOT	17
13. ODGOVORNOSTI VARNOSTNEGA NADZORNIKA.....	18
13.1 NIVOJI NADZORA.....	19
13.2 DOLŽNOSTI VARNOSTNEGA NADZORNIKA	19
14. OBLEKA IN OPREMA.....	20
15. IZDELOVANJE NEVARNOSTNIH CON.....	20
15.1 FAKTORJI, KI VPLIVAJO NA VELIKOST IN OBLIKO OBMOČJA NEVARNOSTI OROŽJA	22
16. OBMOČJA NEVARNOSTI TERENKEGA STRELJANJA	23
17. INFRASTRUKTURA	25
18. VARSTVO OKOLJA.....	26
ZAKJUČEK.....	27
LITERATURA	29
SEZNAM SLIK	29
IZJAVA O AVTORSTVU	30

POVZETEK

Streljanje je staro toliko, kot je staro prvo strelno orožje. Človek je sprva uporabljal strelno orožje in znanje streljanja za lov, kasneje za vojskovanje, v novejši dobi pa orožje uporablja tudi kot športni rekvizit. Če želimo danes s strelnim orožjem dosegati dobre rezultate, ga je potrebno dobro poznati. Vedeti moramo, kako deluje ter kako z njim pravilno in varno ravnati. Da bi dobili vse te omenjene veščine, se je treba z orožjem usposabljati, in eno izmed usposabljanj je streljanje z bojnim strelivom na za to urejenih streliščih.

V tej zaključni nalogi bom poskusil predstaviti, kako je organiziran proces in kaj vse zajema organizacija dela na strelišču. Sem pa ne sodi samo to, kar do sedaj poznamo po starih pravilnikih in predpisih, temveč tudi dobro in strokovno usposobljeno osebje, katero naj bi se nahajalo na strelišču poleg vsem znanih organov in bi skupaj s strokovnostjo predvsem poskrbelo tudi za varno in kvalitetno izvajanje usposabljanja pripadnikov, ki se nahajajo na strelišču. Pogoji za to je dobro poznavanje pravil, načrtovanje in organizacija, tako da lahko usposabljanje tudi dobro izvedemo.

KLJUČNE BESEDE

Usposabljanje, streljanje, varnost, strelišče, organizacija dela na strelišču.

SUMMARY

Shooting is as old as the first shooting weapon. In the beginning man used shooting weapons and the knowledge of shooting for hunting, later for warfare and in the new age weapons also are used for sports. If we want to have good results with shooting weapon, we have to know the weapon good, how it works and how to properly and safely handle it. To gain all this mentioned skills you have to educate yourself with the weapon and very important part of it is live firing on settled shooting range. In this closing paper I will try to introduce how the process is organized and what the organization of exercise on shooting range contains. That is not only what we know now from the old rule books and regulations but contains also good and professionally trained personnel, which should be present on the shooting range besides all to us known organs. Together they should, with professionalism above all, take care of safe and quality training of soldiers that are present on the shooting range. Knowledge of rules, planning and organization, to execute a good training is fundamental.

KEY WORDS

Training, shooting, safety, shooting range, organization of work on the shooting range.

1 UVOD

1.1 IZHODIŠČE ZAKLJUČNE NALOGE

Pri izvajanju usposabljanja streljanja je najpomembnejše, da ga izvedemo varno in da dosežemo predpisane cilje. Izhodišče moje naloge je organizacija streljanj v Slovenski vojski, streljanje poveljstev in enot, kakšna streljanja lahko izvajajo, delo in odgovornosti vodij streljanj, delo in odgovornosti organov na strelišču, dokumenti, ki podpirajo izvedbo streljanja, nadzor na strelišču, usposobljenost izvajalca streljanja za izvedbo le-tega in posameznih oblik, ustreznost strelišč za različne oblike vojaškega usposabljanja ter varnostni nadzornik, ki budno spremlja celotno dogajanje na strelišču.

Glede na zgoraj navedene točke za izvedbo streljanja potrebujemo celo vrsto dokumentacije in organizacije različnih organov, ki morajo biti prisotni, da bi zadostili zakonodaji. Vemo, da se zakonodaja spreminja in da bo Slovenska vojska morala sprejeti nov program usposabljanja¹ za vsa orožja in ne le za puško, ki ga je podpisal minister in v svoji vsebini že predpisuje strožje predpise in nove organe na streliščih, da bi zagotovili višji standard usposobljenosti. Slovenska vojska trenutno še vedno izvaja vsa streljanja po zakonodaji iz leta 1991.

1.2 NAMEN

Namen te naloge je prikazati, kako je organizirano delo na in ob strelišču, ter opisati, kaj vse naj bi zajemala organizacija, ki je veliko širši pojem kot sami organi na strelišču in njihove naloge ter dolžnosti. Namen je torej pregledati trenutno organizacijo sistema, kako deluje glede na to, da je sam sistem nastavljen za usposabljanje nabornikov, ki pa jih v Slovenski vojski že nekaj časa nimamo več. Za lažje primerjanje in namen organizacije si bom pomagal s tujo literaturo in viri.

1.3 HIPOTEZA

- Slovenska vojska na vadiščih in streliščih v Sloveniji ne more izpolnjevati stanja operativne pripravljenosti zaradi nezmožnosti izvajanja strelskega usposabljanja.

1.3.1 DELOVNI HIPOTEZI

- Častniki v Slovenski vojski niso primerno usposobljeni za vodenje bojnega streljanja.
- Infrastruktura ne izpolnjuje zahtev za izvedbo taktičnih vaj z uporabo bojnega streliva.

¹ UKAZ za nadaljevanje aktivnosti v zvezi s prenovo strelskega usposabljanja in izboljšanje pogojev za usposabljanje; Šifra: 0100-2/2007-4; Datum: 23.01.2007

1.4 CILJ

Cilj naloge je prikazati, kako bi moralo biti organizirano delo na strelišču, ki je zelo širok pojem. Za primerjavo sem si izbral Britansko vojsko, da bi lažje predstavil strokovno izvedbo usposabljanja in zadostitev varnosti, sedaj ko so varnostne zahteve na veliko višji ravni, kot so bile leta 1991. Celotni sistem v Slovenski vojski je prešel iz naborništva v profesionalno vojsko, kar pa zahteva veliko višje standarde, kot jih ima trenutno Slovenska vojska. Cilj je potrditi ali ovreči hipotezo, zakaj Slovenska vojska trenutno ne more izpolnjevati operativnih zahtev, ter predstaviti, kakšne organe bi še potrebovali, da bi dosegli standarde, kateri bi bili enaki standardom Britanske vojske².

1.5 METODA DELA

Za obdelavo obravnavane tematike sem si zastavil primerjavo med dvema profesionalnima vojskama. Izbral sem metodo primerjanja naše Slovenske vojske in Britanske vojske, od katere tudi po Ukazu načelnika generalštaba³ sprejemamo nov sistem usposabljanja in organizacijo dela na streliščih. Postavil sem problem in teme, za katere bom poiskal ustrezno rešitev v zakonodaji Republike Slovenije in pravilnikih, ki so vezani na streljanje in strelišče, ter razložil posamezne teme. Pomagal si bom tudi s tujo literaturo. Vse rešitve bom primerjal z izvedbo organizacije streljanja v Slovenski vojski. Na morebitne pomanjkljivosti pa bom opozoril v zaključku naloge in podal ustrezne rešitve ali mnenja, če bom problem odkril.

1.6 STRUKTURA ZAKLJUČNE NALOGE

V uvodu sem na kratko predstavil vsebino obravnavane teme. Opredelil sem področje problematike, namen in cilj naloge. Najprej sem začel obravnavati vsako vprašanje in problem posebej, ga preučil in podprl z zakonodajo in pravilniki, ki so pri nas v veljavi. Temo sem začel s principom izvajanja v Slovenski vojski, ga primerjal s stanjem v tujih vojskah in njihovim sistemom ter ugotavljal, kako stvari dejansko potekajo pri nas. V zaključku naloge sem glede na stanje organizacije dela na strelišču podal primerne predloge za odpravo nepravilnosti ali pomanjkljivosti. Struktura naloge je oblikovana v skladu s Postopkovnikom za oblikovanje zaključne naloge kandidatov in slušateljev Šole za častnike.

² PAMPHLET 21; Ministry of defence British army; London 1996

³ UKAZ za nadaljevanje aktivnosti v zvezi s prenovo strelskega usposabljanja in izboljšanje pogojev za usposabljanje; Šifra: 0100-2/2007-4; Datum: 23.01.2007

2. ORGANIZACIJA STRELJANJA V SLOVENSKI VOJSKI

2.1 DOKUMENTI ZA IZVEDBO STRELJANJ S PEHOTNO OBOROŽITVIJO

Za izvedbo pripravljanih streljanj in posamičnih bojnih streljanj z osebno in pehotno oborožitvijo se izdelujejo dokumenti, ki omogočajo pravočasno načrtovanje, organizirano in varno izvedbo streljanj.

V poveljstvih Slovenske vojske se na podlagi metodologije⁴ izdelujejo letni ukazi za organizacijo pripravljanih in posamičnih bojnih streljanj, ki določajo čas, vrsto streljanj, vodje streljanj, kraj izvedbe in ostale elemente, ki omogočajo organizirano in varno izvedbo streljanj za starešine z osebno in pehotno oborožitvijo.

Na podlagi tega dokumenta vodja streljanja najmanj 15 dni pred izvedbo streljanja izdela povelje za izvedbo streljanja, v katerem skupaj s predpisanimi elementi določi tudi organe na strelišču ter jim razdeli naloge. Vodje streljanja izdelajo učno pripravo, katero jim verificira starešina, ki je izdal letni ukaz za organizacijo streljanj.

V enotah pa se na podlagi metodologije⁵ izdelajo tudi mesečni ukazi za organizacijo pripravljanih in posamičnih bojnih streljanj, ki prav tako določijo čas, vrsto streljanj, vodje streljanj, kraj izvedbe ter ostale elemente. Na podlagi teh ukazov pa vodja streljanja najmanj 5 dni pred izvedbo streljanja izdela učno pripravo, katero mu verificira in odobri nadrejeni poveljnik. Učne priprave izdelujejo tudi drugi izvajalci nalog, če vodja streljanja ni edini izvajalec streljanja oziroma je streljanje razdeljeno na več delovnih točk ali sektorjev. Njihove učne priprave verificira vodja streljanja.

2.3 DOKUMENTI, KI PODPIRAJO IZVEDBO STRELJANJA

Za izvedbo kateregakoli streljanja je po metodologiji¹ potrebnih kar nekaj dokumentov, ki podpirajo izvedbo streljanja. Dokumenti, ki jih izdelamo, si sledijo od načrtovanja do konca streljanja. Zato so nam v pomoč pri organizaciji, prav tako pa imamo pravno zadoščene pogoje ter v primeru kakršnekoli nezgode zakonsko urejeno dokumentacijo.

⁴ METODOLOGIJA načrtovanja izobraževanja in usposabljanja v Slovenski vojski; Šifra: 811-02-1/01-10; Datum: 04.12.2001; stran: 40

⁵ METODOLOGIJA načrtovanja izobraževanja in usposabljanja v Slovenski vojski; Šifra: 811-02-1/01-10; Datum: 04.12.2001; stran: 41

2.3.1 Ukaz za organizacijo

To je ukaz, ki se izda na podlagi letnega načrta izobraževanja in usposabljanja. Ukaz za organizacijo je dokument, ki je sestavljen iz devetih točk:

1. splošni podatki
 - a) aktivnost
 - b) vrsta in oblika
 - c) teme
 - d) območje
 - e) čas
 - f) odgovorne osebe za priprave
2. zahteve
 - a) namen
 - b) cilji povezljivosti
3. cilji
 - a) splošni cilji
 - b) posebni cilji
 - c) učna vprašanja
4. udeleženci
 - a) odgovorni za izvedbo
 - b) udeleženci
5. normativne podlage
6. terminski načrt priprav in izvedbe
7. obveščanje javnosti
8. posebna navodila
 - a) naloge, zamisel za izvedbo aktivnosti
 - b) usmeritve
 - c) omejitve pri izvedbah aktivnosti, pravila igre
 - d) nadzor, preverjanje, analiza
 - e) poročanje
 - f) varnostno-obveščevalna oskrba
 - g) ravnanje z dokumenti
 - h) označevanje ali posebna razporeditev udeležencev
 - i) zagotavljanje bojne pripravljenosti
9. administrativna in logistična oskrba
 - a) materialna sredstva in usluge
 - b) finančna zagotovitev
 - c) ukrepi požarne varnosti
 - d) zdravstveno varstvo

- e) kadrovska popolnitev
- f) civilno-vojaško sodelovanje
- g) ostalo

2.3.2 Povelje za izvedbo je dokument ki je sestavljen iz petih točk:

1. situacija
 - a) situacija
 - b) udeleženci vaj
 - c) vodenje
 - d) izvajalci
2. naloga
3. izvedba naloge
 - a) vsebina aktivnosti
 - b) naloga udeležencev
 - c) usklajevalna navodila, usmeritve
 - d) omejitve
 - e) spremljanje
 - f) analiza in poročanje
4. administrativno-logistična zagotovitev
5. poveljevanje zveze
 - a) poveljevanje
 - b) zveze

2.3.3 Učna priprava

To je dokument, ki ga izdelava vodja streljanja in mu je v pomoč pri sami izvedbi.

V učni pripravi je navedeno:

- učna vprašanja,
- cilji,
- učne oblike,
- učne metode,
- datum,
- čas izvajanja,
- kraj izvajanja,
- sredstva, ki bodo uporabljena,
- literatura in viri,
- varnostni ukrepi.

2.3.4 Elaborat za izvedbo taktičnih vaj

Elaborat je zbirka dokumentov, s katerimi se določi proces načrtovanja, organiziranja in izvedbe določene vsebine, ter oblike izobraževanja in usposabljanja. Elaborati se praviloma izdelujejo v primerih, ko pristojni za poveljevanje ni istočasno tudi vodja aktivnosti, ki se načrtuje⁶.

Elaborat določa temo, udeležence, priprave starešin na izvedbo vaje, kraj in čas izvajanja, obseg sredstev za izvedbo vaje. Elaborat vsebuje vadbene dokumente, ob zaključku se priložijo tudi izvedbeni dokumenti. Z dokumenti se določa tudi izdelava analize izvedbe taktičnih vaj skladno z navodilom o vajah. Osnovni dokument elaborata je Ukaz za organizacijo in Povelje za izvedbo z obveznimi prilogami, ki se izdelata najkasneje 45 dni pred izvedbo aktivnosti. Določeni vadbeni dokumenti se lahko izdelujejo neposredno pred izvedbo usposabljanja. Poročilo iz analize se izdela v roku, ki določa Ukaz za organizacijo taktične vaje. Povelje za organizacijo in izvedbo taktične vaje enot nivoja čete izda poveljnik bataljona oziroma načelnik šole, ki tudi odobri celoten elaborat. Ukaz za organizacijo taktične vaje voda izda poveljnik bataljona, Povelje za izvedbo taktične vaje voda pa izdela vodja in izvajalec taktične vaje. Nosilec izdelave povelja podpiše vse dokumente, Povelja⁷.

2.3.5 Elaborat strelišča

Elaborat je pisni dokument vsakega strelišča posebej in je odprt dokument. Za vodjo streljanja je elaborat strelišča, na katerem se bo streljanje izvajalo, ključnega pomena, kajti samo z vsemi zahtevami in pravili, ki so opisani v elaboratu in jih tako strelišče kot elaborat predpisujeta, lahko res dobro organizira delo in izvajalce organizacijskih del, da dosežejo zahtevano ter izpolnijo dolžnosti uporabnika strelišča.

Vsebina elaborata:

- splošno in namen,
- zavarovanje strelišča,
- dolžnosti in pristojnosti uporabnikov strelišča,
- ukrepi za preprečevanje nastajanja škode,
- pristojnosti in dolžnosti upravljavca strelišča,
- izredni dogodki,
- priloge.

Naštete točke mora vodja streljanja dobro preučiti pred prihodom na strelišče z enoto in pred izvedbo streljanja, tako da ve, kako ravnati v posameznih situacijah.

⁶ METODOLOGIJA načrtovanja izobraževanja in usposabljanja v Slovenski vojski; Šifra: 811-02-1/01-10; Datum: 04.12.2001: stran: 29

⁷ METODOLOGIJA načrtovanja izobraževanja in usposabljanja v Slovenski vojski; Šifra: 811-02-1/01-10; Datum: 04.12.2001: stran: 36

2.3.6 Dnevnik streljanja

To je ažurni dokument o potekih in opravljenih streljanjih. V njega se po končanem streljanju vpiše, katero streljanje se je izvajalo, katera zaporedna številka streljanja se je izvajala ter zadetki pri streljanju in ocena streljanja.

V dnevniku streljanja se vodi tudi poraba streliva, na osnovi katere se na koncu naredi rekapitulacija streliva.

Na podlagi ocen, zapisanih v ta dokument, kasneje poveljnik izdela službene ocene vseh pripadnikov Slovenske vojske, katere vplivajo na posameznikovo kariero.

3. DELO IN ODGOVORNOST VODJE STRELJANJA

3.1 PRED ZAČETKOM STRELJANJA

Vodja streljanja pred pričetkom streljanja pravočasno izda naloge za organizacijo, pripravo in izvedbo streljanja ter ves čas nadzira njihovo izvajanje. Zagotoviti mora tudi zunanje službe, katere so poleg organov na strelišču še obvezne, da se streljanje sploh lahko izvaja. Med takšne zunanje službe sodi zdravstvena oskrba oziroma seznanitev najbližjega zdravstvenega doma o izvedbi aktivnosti ter v primeru streljanja z večjim kalibrom streliva še gasilska služba. Udeležencem določi sektorje za streljanje in razloži postopke na posameznih sektorjih ter sprejme ustno poročilo urejevalcev strelišča, da je strelišče primerno pripravljeno za izvedbo streljanja, od vodje zavarovanja pa, da je stražarska služba na svojih mestih in je področje zavarovano.

3.2 MED STRELJANJEM

- ukaže začetek in prekinitev ognja,
- spremlja streljanje, rezultate, delovanje naprav in delo organov na strelišču,
- preprečuje vsakršno kršenje elaborata strelišča, predpisov o uporabi orožja in opreme, v skrajnem primeru kršilce odstrani s strelišča,
- prekine streljanje, kadar je ogrožena varnost ljudi, živine in materialno-tehničnih sredstev,
- sprejme poročilo vodij streljanja na sektorjih.

3.3 PO KONČANEM STRELJANJU

- ukaže umik in zbor organov, ki so opravljali naloge na strelišču,
- v dnevnik strelišča vpiše podatke o svoji prisotnosti,
- uredi dnevnik streljanja, analizira streljanje ter rezultate in ocene poroča nadrejenemu poveljniku,
- nadrejenemu poveljniku poroča o izvedenem streljanju in priloži izvlečke iz dnevnika streljanja,
- predlaga ukrepe za izboljšanje organizacije strelišča, objektov in naprav.

Pri nalogi, da naj izvede streljanje, ki jo dobi častnik, pa se mi poraja vprašanje, ali je Slovenska vojska dovolj usposobila kader za takšno odgovornost, kajti v programu⁸, po katerem se sedaj šolajo kandidati za častnike ni niti ene ure namenjene za usposabljanje bodočih častnikov iz področja organizacije dela na strelišču. Deležni niso niti nikakršnega usposabljanja iz področja varnosti in nadzora izvedbe streljanja, s čimer bi lahko zagotovili ustrezno znanje in strokovnost kadra. V Slovenski vojski je trenutno vsaka oseba, ki zaseda častniški ali podčastniški položaj, načeloma dovolj sposobna voditi streljanje in s tem stati za svojimi dejanji ter zanje odgovarjati. Ali ne bi bilo bolje, da bi bila oseba, ki vodi streljanje, za to delo dodatno strokovno usposobljena in bi s tem pridobila certifikat za opravljanje tako odgovornega dela? Tako imajo urejeno v Britanski vojski, ki sem jo vzel za zgled in primerjavo.

4. DELO IN DOLŽNOSTI ORGANOV NA STRELIŠČU

4.1 POMOČNIK VODJE STRELJANJA

Pomočnik vodje streljanja deli enoto na izmene, spremlja delo vojakov, izvaja druge naloge, ki jih dobi od vodje streljanja ter poveljuje izmeni, da se iz pripravljalnega območja premakne na izhodiščno črto. V času izvajanja streljanja pa skrbi tudi za ostala organizacijska delovanja.

4.2 VODJA ZAVAROVANJA

Vodja zavarovanja je določen s strani vodje streljanja. Vodja streljanja mu da nalogo, da v času streljanja zavaruje strelišče, oziroma morebitnim mimoidočim prepreči vstop na nevarno območje. Vse v zvezi z zavarovanjem si mora vodja zavarovanja prebrati v elaboratu strelišča. Vedeti mora, kateri sektor strelišča se bo uporabljal, koliko stražarskih mest zahteva ta sektor in kje so varni položaji za stražarje. Kako pa to območje zavaruje in zavarovanje izvede, pa je odvisno od:

- poznati mora načrt zavarovanja strelišča, ki ga dobi v elaboratu pri upravniku strelišča,
- s stražarji preveri manj pregledne dele strelišča, preveri, ali so na tem območju ljudje, živali ali sredstva, ki bi jih lahko med streljanjem poškodovali oz. uničili,
- pravočasno razporedi stražarje in opazovalce, jih seznani z njihovimi nalogami in preveri, če so jih dojeli,
- na predvidenem mestu, kjer je največja možnost prehoda, postavi rdeče zastave (ponoči luči) in opozorilne znake za nevarnost,
- ko pregleda strelišče in postavi stražarje, poroča vodji streljanja, da je strelišče zavarovano; vodja zavarovanja mora vzdrževati zvezo s stražarji po načrtu zvez.

⁸ UČNI NAČRTI OSNOVNEGA VOJAŠKEGA IZOBRAŽEVANJA IN USPOSABLJANJA KANDIDATOV ZA ČASTNIKE; Šifra: 811-04-2/2003-3; Datum: 02.12.2003 in šifra: 811-01-19/2005-2; datum: 17.06.2005

4.3 UPRAVLJALEC STRELIVA

Po predhodnem ukazu vodje streljanja upravljavec streliva pravočasno priskrbi potrebno vrsto in količino streliva. Pregleda stanje in brezhibnost streliva, zagotovi varen prevoz in varovanje. Med streljanjem zamenjuje strelivo, ki je odpovedalo, zagotavlja, da dobi vsak strelec zadostno število nabojev, in po končanem streljanju organizira pobiranje tulcev, kar je v skladu z ekologijo. Po opravljeni dolžnosti poroča vodji streljanja. Če ostane kaj streliva, ga vrne v primerno skladišče ter opraviči porabo v dnevniku streljanja in drugih ustreznih dokumentih. Upravljavec razdeli strelivo prinašalcem, ki ga na ognjeni črti položijo v strelčevo desno roko, katero zaradi varnosti drži na hrbtu vse do izdaje ukaza POLNI.

Sistem pa je bil dober predvsem za naborniške vojske, da si dosegla neko optimalno varnost. Danes pri profesionalni vojski pa bi morali imeti bolj profesionalni odnos do vojakov.

4.4 SANITETNO VOZILO Z MEDICINSKIM TEHNIKOM

Poškodbe, ki nastanejo kot posledica uporabe streliva ali pirotehnike, predstavljajo neposredno nevarnost za okončine in življenje. Primarni cilj v vseh primerih, ki sledijo nesreči in ki vključujejo poškodbo prisotnih, je zagotoviti prvo pomoč za rešitev življenj, ki ji sledi hitra evakuacija do ustrezne ustanove za zdravljenje poškodb. Urjenje na streliščih, vadbenih poligonih, ki so oddaljeni od zdravstvene ustanove, zahteva višji nivo zdravstvene oskrbe in sposobnost evakuacije, s čimer se zagotovi izpolnjenost tega cilja. Saniteta je eden od najpomembnejših organov na strelišču, saj mora biti vedno prisoten vsaj medicinski tehnik ali zdravnik z vozilom, ki omogoča prevoz poškodovane osebe, za hitro nudenje prve pomoči v primeru manjših ali večjih poškodb s tehničnim orodjem ali strelnim orožjem. V primeru da sanitete ni, se streljanja ne sme izvajati. Glede na rezultate ocenjevanja nevarnosti, se določi ustrezen nivo medicinsko sanitetne oskrbe. Pred zahtevo za medicinsko osebje se oceni sledeče:

- potrebe po medicinskem osebju,
- število potrebnega medicinskega osebja,
- nivo medicinske usposobljenosti,
- vozila, ki so na voljo za prevoz žrtev,
- komunikacija z nujnimi službami.

Naloge sanitetne službe na strelišču pa so:

- stoji na mestu, ki je določen z elaboratom strelišča, če to mesto ni določeno, pa stoji na lokaciji, ki jo določi vodja streljanja,
- medicinski tehnik ali zdravnik je v stalni zvezi z vodjo streljanja in pomočnikom vodje streljanja,
- po potrebi pregleda prisotne pred streljanjem,
- v primeru nesreče pri izvajanju streljanja, ukrepa po predpisih zdravstvene službe,
- opravlja druge naloge ter oskrbuje vojake po navodilih vodje streljanja.

4.4.1 Dokazilo o kompetentnosti osebja

Slovenska vojska ima to področje zelo dobro urejeno, po zagotovilih predstavnika⁹ zdravstvenega osebja celo bolje kot vojske, ki so v zvezi NATO. Čim je oseba zaposlena v Slovenski vojski in je na dolžnosti zdravnik, zdravstveni tehnik ali medicinski tehnik je avtomatično ustrezno že predhodno izobražena, kar dokazuje licenca, ki ji jo dodeli zdravniška zbornica in zbornica zdravstvene nege, katero pa mora periodično obnavljati vsakih sedem let. Če te licence nima, oseba ne more biti zaposlena na področju zdravstva v Slovenski vojski. Te osebe so trenutno tudi najbolj strokovno izobražene in imajo vse potrebne certifikate, licence in dokazila v Slovenski vojski. To pa tudi pogojuje, da ko se sanitetna služba pojavi na strelišču, ni potrebno, da ima pri sebi licenco ali kateri drugi dokument, s katerim bi dokazovala strokovno usposobljenost.

4.5 UPRAVNIK STRELIŠČA

Dolžnosti upravnika strelišča pred začetkom streljanja so:

- seznaniti operaterje z vrsto streljanja in jim odredi naloge za ureditev strelišča,
- voditi zavarovanja izda naloge in sektorje za zavarovanje,
- enotam določi sektorje za streljanje,
- sprejema poročila in preverja organe za ureditev strelišča,
- koordinira delo z vodjo streljanja,
- na zahtevo vodje streljanja opravlja naloge, ki so povezane s streljanjem.

Med samim streljanjem ima upravitelj strelišča še ostale naloge:

- da znak za začetek streljanja,
- če se naprave na strelišču pokvarijo, prekinje streljanje in poskrbi da jih popravijo,
- zagotavlja, da vsi na strelišču upoštevajo določila tega navodila, pogoje iz programa streljanja ter posebna navodila za uporabo strelišča - sektorja streljanja.

Kot vidimo, ima upravitelj strelišča zelo veliko nalog in odgovornosti. Predvsem pa že samo ime pove, da upravlja s streliščem in ga tudi vzdržuje. V Slovenski vojski imamo v uporabi stara strelišča, ki imajo veliko tehnične podpore za izvedbo različnih programov streljanj. Glede na to me zanima, ali sploh imamo zunanjega vzdrževalca vseh teh naprav, oziroma kdo jih vzdržuje?

Ponavadi so vzdrževalci proizvajalci ali pooblaščen ljudje, ki se spoznajo na naprave – servis. Naprave, ki jih uporabljamo na strelišču, pa so že zelo stare, verjetno tudi proizvajalca ni več, niti rezervnih delov ter pooblaščenih ljudi, ki bi to popravljali ali bi bili pogodbeno najeti, da bi tehniko vzdrževali. To pomeni, da so naprave na vseh streliščih prepuščene same sebi, oziroma jih vzdrževalec strelišča vzdržuje pri življenju s svojimi najboljšimi močmi, kolikor pač zmore in zna. Uradnega in pooblaščenega servisa pa za ta sredstva nimamo.

⁹ Dr. Likar Andrej vvu XIV, Štula

4.6 VODJA STRELJANJA V SEKTORJU

Vodja streljana v sektorju pred začetkom streljanja vedno preverja:

- pripravljenost sektorja - polja streljanja,
- zanesljivost delovanja naprav,
- varnost zaklonov za moštvo v polju streljana,
- varnost zaklonov za strelsko opremo,
- delovanje zvez,
- poznavanje dolžnosti in varnostnih ukrepov,
- na strelišču z operaterji koordinira delo in usklajuje svoje zahteve prek vodje streljanja in upravnika strelišča.

Med streljanjem ima še dodatne naloge:

- prekine streljanje, če so kršeni varnostni postopki,
- vodi evidenco o neeksplozivnih izstrelkih in bombah,
- na strelišču brez opreme poveljuje moštvo, ki ravna s tarčami,
- spremlja delo in postopke strelcev.

Po končanem streljanju :

- ureja evidenco in ustno poroča vodji streljanja o rezultatu streljanja v sektorju,
- sporoča rezultate strelcem,
- vrača neporabljeno strelivo,
- pregleda orožje in organizira čiščenje orožja in opreme,
- poskrbi, da je strelišče urejeno po zahtevah vodje streljanja oziroma upravnika strelišča.

4.7 ZAPISNIKAR

Zapisnikar je oseba, ponavadi podčastnik, ki ob poročanju o zadetkih te tudi beleži v dnevnik streljanja za kasnejšo analizo in ocenitev streljanja.

Naloge zapisnikarja pa so:

- zapisnikar po navodilih vodje streljanja čitljivo in pregledno vodi dnevnik streljanja,
- v dnevnik streljanja vpisuje rezultate in ocenjuje strelce po določenih navodilih,
- zapisuje vse dogodke na strelišču po poročilih ostalih organov na strelišču,
- v dnevnik streljanja vpiše potrebne podatke,
- po ukazu vodje streljanja opravlja tudi druge naloge.

4.8 POVELJNIK KAZALCEV TARČ IN ZADETKOV

Na streliščih brez opreme za streljanje vodja streljanja določi starešino kazalcev in njihovo število. Vse ostale osebe, ki so v polju streljanja, tudi kazalci, so podrejeni starešini kazalcev. Kadar je na strelišču malo kazalcev in njihov razpored omogoča nemoteno poveljevanje, lahko za njihovo starešino določimo urejevalca strelišča.

Starešina je v polju streljanja (zaklonilniku) in ima zvezo z vsemi zaklone, v katerih so kazalci in ostali, ki so v polju streljanja. Prav tako ima zvezo z vodjo streljanja, da ravnajo in delajo izključno po njegovih navodilih.

Naloge, ki jih ima poveljnik kazalcev:

- pripraviti mora pribor za kazanje tarč in zadetkov ter material (nalepke) za lepljenje lukenj v tarči,
- kazalce uri za ravnanje z napravami za kazanje, spuščanje in premikanje tarč ter kazanje zadetkov,
- izuriti se mora za pravilno rabo zaklona in postopke med streljanjem,
- ukaže odhod v zaklone in dvig rdečih zastavic,
- dvigne rdečo zastavico nad zaklonom, ko so kazalci na varnem in so dvignili rdeče zastavice,
- na znak »ustavi ogenj« spusti rdečo zastavico in dvigne belo ter kazalcem ukaže, da storijo enako,
- z dovoljenjem vodje streljanja lahko zapusti zaklone in pokaže zadetke (število in mesto grupiranja zadetkov),
- skrbi, da nihče samovoljno ne zapusti zaklonov,
- vzdržuje zvezo s kazalci in vodjo streljanja,
- kadar je potrebno za trenutek prekiniti streljanje, dvigne belo zastavico in o tem takoj obvesti vodjo streljanja, kazalce pa zadrži v zaklonu, dokler ne dobi ukaza za izhod.

5. NIVO USPOSOBLJENOSTI VODJE STRELJANJA

Slovenska vojska se trenutno nahaja v obdobju prevzemanja modernejših, bolj zahtevnih predpisov, kateri zajemajo celotno organizacijo streljanja, z največjim možnim poudarkom na varnosti. Eden izmed nevarnostnih dejavnikov je tudi usposobljenost vodje streljanja, kako usposobljen je s področja varnostnih predpisov in organizacije streljanja, katere streljanja tudi vodi, kako poteka to usposabljanje in kakšne so zahteve.

Po dosedanjih predpisih, kateri so še vedno veljavni in so še iz časov bivše Jugoslovanske vojske (JLA), je lahko vodja streljanja vsak častnik, ki je uspešno opravil obvezno osnovno šolanje za častnika. V primerjavi s predpisi, ki trenutno veljajo, naj bi predpisi, ki stopajo v veljavo tudi pri nas, bistveno povišali nivo varnosti na strelišču.

Definirana je odgovornost poveljujočega častnika in pojasnjuje kriterije, po katerih je lahko osebje pooblaščen za vodenje bojnega streljanja s pehotnim orožjem.

Če govorimo o streljanju s pehotnim orožjem, naj bi vodja streljanja imel opravljen tečaj iz načrtovanja, vodenja in nadzorovanja streljanja s pehotnim orožjem majhnega kalibra, o čemer naj bi dobil tudi certifikat o uspešno opravljenem tečaju, kar mu daje tudi vsa pooblastila, da je sploh lahko vodja streljanja¹⁰.

¹⁰ PAMPHLET 21; Ministry of defence British army; London 1996

Za primerjavo mora britanski častnik opraviti raznovrstne tečaje, da si pridobi licenco vodje streljanja. Tečaj je sestavljen iz varnostnega sistema, operativnega streljanja, načel streljanja, nevarnostnih con strelišča in varnostnih pravil ter drugih veščin¹¹. Taka usposabljanja so potrebna za častnike ali podčastnike, ki naj bi načrtovali, vodili in nadzorovali bojno streljanje, in se morajo udeležiti in usposobiti na za to namenjenih tečajih.

S podobnimi tečaji, ki bi jih opravil, bi si pridobil tudi potrdilo za vodenje bojnega streljanja in posameznih oblik usposabljanja na strelišču. To pomeni, da bi lahko na strelišču usposabljali bojno streljanje z obhodnim manevrom, česar sedaj ne urimo. Vprašati se moramo, ali imamo za tako urjenje sploh ustrezno strelišče.

Da bi lahko v Sloveniji častnik pridobil takšno licenco za vodenje streljanja, bi bilo potrebno organizirati skupino, ki bi preučila in sestavila podoben program, ki bi bil obvezen poleg opravljene šole za častnike. Na usposabljanju po programu bi pridobil in izboljšal ravnanje in varnostne zahteve z določenim orožjem, za katerega bi se usposabljal, prav tako pa bi pridobil znanje za načrtovanje, vodenje in nadzorovanje izvajanja streljanja.

Licenco, ki bi jo pridobil slovenski častnik, bi moral tudi vsako leto obnavljati, da bi obdržal naziv vodje streljanja, s čimer bi bila zagotovljena kvaliteta usposabljanja in varnost udeležencev.

Primeri, ki sem jih navedel, so po zgledu Britanske vojske¹², in mislim, da so zelo uporabni in smotni za visok nivo usposobljenosti in varnosti.

6. IZVRŠILNI ČASTNIK NAČRTOVANJA

Poveljnik vaje ali usposabljanja bi moral imenovati višjega častnika načrtovanja. Častnik za načrtovanje se mora seznaniti s posameznimi strelskimi območji ter jih preveriti in tako prikazati nevarna območja orožij, ki so vključena v vajo oziroma usposabljanje. Če častnik za načrtovanje meni, da ni dovolj usposobljenega varnostnega osebja ali da so vadbene enote slabo pripravljene, se mora o nadaljnji odločitvi glede usposabljanja posvetovati s poveljnikom vaje¹.

7. VARNOST

Varnost je najpomembnejši element in ga ne smemo nikoli zanemariti, še posebej ne pri vojaškem usposabljanju z uporabo ostrega streliva. Slovenska vojska trenutno usposablja in preverja usposobljenost pripadnikov za pravilno in varno rabo nove osebne oborožitve avtomatske puške FN 2000 S. To pa še ne pomeni, da znajo res vsi pravilno ravnati z njo ali da je orožje tehnično brezhibno in varno pred prvim streljanjem.

Primerno bi bilo, da bi tudi vsi strelci opravili varnostni test orožja pred svojim prvim dejanskim streljanjem, kar bi jim dalo zagotovilo, da so dobili varno in tehnično brezhibno

¹¹ PAMPHLET 21; Ministry of defence British army; London 1996

¹² PAMPHLET 21; Ministry of defence British army; London 1996

orožje in bi si tako zagotovili minimalni standard varnosti. Nadzorni častnik bi moral potrditi, da so vsi vojaki – strelci, ki z orožjem prvič streljajo, pred streljanjem opravili omenjene teste.

Sestavni deli varnostnega sistema so:

- varna orožja in strelivo;
vsa orožja, strelivo in pirotehnika mora biti izčrpno testirana in potrjena kot varna in primerna za uporabo,
- varna razdalja;
dometi so primerno predpisani, označeni in prilagojeni kriterijem opreme in varnosti, vključujejo pa tudi inšpekcijski program;
- načrtovanje;
častniki, ki bi se ukvarjali z varnostjo, nadziranjem in izvajanjem ter urjenjem strelskih enot ter pirotehnike, bi morali biti primerno kvalificirani ali pooblaščen, da nadalje podajo dolžnosti in odgovornosti ter tako dosežejo proceduralno varnost; svetovalci za orožje pa bi bili odgovorni za uporabo najboljše prakse inštruiranja, ocenjevanja ter testiranja na tečajih;
- varnostne enote;
vse vadbene enote morajo biti dokazano usposobljene za rokovanje in streljanje z orožjem, uporabo streliva ter pirotehnike, ki jo bodo uporabljali med vajo; varnostne enote morajo biti tudi dovolj dobro izurjene in izkušene, da bodo lahko kos zahtevam in kompleksnosti urjenja;
- preiskovanje nesreče;
obstajal naj bi formalni proces preiskovanja nesreč, ki bi zagotavljal, da se morajo vse resne ali potencialne nesreče preiskati, da bi tako preprečili ponovitev le-teh.

8. VARNOSTNI NADZORNIK

Varnostni nadzornik je eden izmed ključnih organov, ki so prisotni na strelišču. Ta organ je med izvajanjem streljanja vedno in obvezno prisoten. Skrbi za to, da se varnostna navodila upoštevajo. Pred pričetkom streljanja ima nalogo, da seznani vsakega pripadnika na strelišču z informacijami, ki so pomembne za varno izvajanje in potek streljanja.

Varnost vadečih enot in drugih prisotnih na strelišču je skoraj zgolj odvisna od tega, ali varnostni nadzorniki izvajajo svoje dolžnosti v strogem skladu z varnostnimi pravili.

Streljanje naj bi se vršilo na streliščih, ki bi bila določena z namenom. Tarče bi bile postavljene na poznanih razdaljah in fiksni lokacijah. Vsi naj bi se zavedali, da so pravila glede ravnanja na tovrstnih razdaljah in prakse, ki jih je treba upoštevati, navedene v listinah. Zavedati pa bi se morali tudi, da je varnost na takih streliščih odvisna od visokega nivoja poveljevanja in nadzora s strani osebja na streliščih ter doslednosti s strani strelcev.

Tako morajo biti varnostni nadzorniki vaje ves čas zbran. Le tako lahko zagotovijo, da se pri vaji upošteva potrebne nivoje nadzora in doslednosti. Taktično bojno streljanje mora biti ustrezno načrtovano in nadzorovano. Čeprav bo streljanje in metanje ročnih bomb,

uporaba protitankovskega orožja ter topov, običajno potekalo na namensko zgrajenih streliščih, so le-ta ponavadi locirana na strelskem polju.

Ključnega pomena je, da je varnostni nadzornik med usposabljanjem taktičnega bojnega streljanja profesionalen v svojih dolžnostih in jih razume. Varnost vadečih čet in splošni uspeh vaje je odvisen od tega¹³.

9. TAKTIČNE VAJE Z BOJNIM STRELJANJEM (TVBS)

Za urjenje vojakov v njihovih primarnih veščinah bi se uporabljalo različne vrste urjenja taktičnega bojnega streljanja. Med takimi vajami se od strelcev zahteva, da določijo položaj sovražnika, izberejo in zavzamejo strelski položaj, ocenijo razdaljo do tarče in izvršijo učinkovit strel. Takšno urjenje zahteva visok nivo varnostnega nadzora, istočasno pa je treba doseči maksimalno realizacijo in izkoristek urjenja.

Pomembno se je zavedati, da mora varnost vedno biti prioriteta pred taktičnim vidikom, saj bi neupoštevanje pravil lahko vodilo do žrtev in eventualnih omejitev v načinu, kako izvajati te vaje.

Različne vrste usposabljanj taktičnega bojnega streljanja, ki jih lahko izvrši in nadzira varnostni nadzornik, bi lahko bile¹⁴:

- a. Strelišče za individualno bojno streljanje in četrt-zaprto bojno strelišče; ta sodijo pod kategorijo prehod na taktično bojno streljanje. To so namensko zgrajena strelišča, ponavadi pa je cilj razviti individualne sposobnosti med poltehničnimi/taktičnimi vajami dejanskega streljanja. To bi pripravilo vojake na bolj zahtevno usposabljanje.
- b. Taktične vaje z bojnim streljanjem, kot so: Pari, Oddelek, Vod, Četa, Bojna skupina.
- c. Taktična vaja z bojnim streljanjem ponoči.
- d. Vsa orožja; vaje, ki bi lahko vključevale podporna orožja kot so havbice, tanki in minometi.

Da bi zagotovili, da bi bile nevarnosti, povezane s taktičnim bojnim streljanjem, vedno kar najmanjše, bi bilo nujno, da bi tisti, ki bi načrtovali, izvrševali ali nadzorovali taktično bojno streljanje, upoštevali pravila in postopke, ki se tičejo vaje ali njihove specifične vloge v vaji.

Potrebno je upoštevati primarne odgovornosti¹:

- a. Katere tarče se lahko doseže iz različnih lokacij.

¹³ PAMPHLET 21; Ministry of defence British army; London 1996

¹⁴ PAMPHLET 21; Ministry of defence British army; London 1996

- b. Varnostna pravila orožij.
- c. Varnostni koti med strelci.
- d. Postopek menjave tarč.

10. LOCIRANJE TARČ

Varnostni nadzornik ima glavno nalogo, da zagotovi, da je vse streljanje usmerjeno v varno smer strelišča. Da pa bi to lahko določil, mora razumeti, kako se opredeli nevarno območje strelišča.

Območja nevarnosti na usposabljanjih bojnega streljanja se bodo razlikovala v oblikah in velikostih glede na velikost območja strelišča, ki je na voljo, ter glede na vrsto in bistvo vaje ter narave streliva, s katerim bi se streljalo.

Območje nevarnosti usposabljanja se izračuna z upoštevanjem osnove območja nevarnosti orožja od točke streljanja do robov območja urjenja/mej strelišča ali do katerih drugih lokacij, na katerih je osebje¹⁵.

Elementi, ki vplivajo na izračun nevarnostnega območja:

- a. Statičen posamezen strelec na eno tarčo.
- b. Statičen posamezen strelec na dve tarči; to povzroči polkrog streljanja.
- c. Večkratni statični strelci pri večkratnih statičnih tarčah: strelska linija.
- d. Večkratni statični strelci pri statičnih tarčah: krog streljanja.

Tarče se nato locira v realističnih lokacijah znotraj kroga streljanja:

- a. Strelska linija: statični strelci in tarče.
- b. Območje premikanja: premikajoči se strelci znotraj mej, linije odhodov in meje izrabljanja. Nobeno streljanje se ne sme vršiti zunaj tega območja.

10.1 KATERO TARČO SE LAHKO UPORABI

Nujno je, da častnik za načrtovanje izračuna, katere tarče se lahko uporabi iz različnih lokacij znotraj območja premikanja, ter da s tem seznani tudi varnostne nadzornike, ko »gredo skupaj skozi vajo«.

Da bi lahko določil to varnostno območje, je potrebno, da pozna naslednje¹:

- a. Leve in desne meje, (meje nevarnostnega območja)

¹⁵ PAMPHLET 21; Ministry of defence British army; London 1996

- b. Linijo odhodov, (linij a od kjer vojak začne s taktičnim urjenjem)
- c. Meje uporabnosti, (do kje lahko gre strelec da je tarča še znotraj mena uporabnosti)

11. VARNOSTNA PRAVILA UPORABE OROŽJA

Med nadzorom strelcev na taktični vaji z vojnim streljanjem se je potrebno zavedati varnostnih pravil orožij in splošnih varnostnih pravil, ki se nanašajo na celotni sistem orožij¹⁶:

- a. Ko se orožja napolni, se mora čete nadzirati.
- b. Vsa orožja morajo biti pristreljena.
- c. Iz vseh orožij se mora streljati z varnih, stabilnih položajev.
- d. Med urjenjem in ravnanjem z vsemi orožji se mora le-ta vedno usmeriti v varno smer.
- e. Orožja se napolni le na ukaz, pri tem morajo biti enote znotraj strelskega področja. Orožja se ne pripravljajo, dokler niso enote znotraj njihovega načrtovanega območja streljanja in še nato samo, ko jim to ukaže vodilni častnik strelišča. Če se orožja napolni zunaj načrtovanega območja streljanja, mora vodilni častnik strelišča obvestiti vse, da so orožja pripravljena.
- f. Nivo streljanja ne sme preseči določenega urjenja. Če to ni ustrezno, lahko vodi k nevarnim posledicam.
- g. Orožje lahko uporablja le kvalificirano osebje, ki je za to usposobljeno in je predhodno opravilo zahtevan test.

12. VARNOSTNI KOT

Da bi zagotovili varnost osebja med usposabljanjem za taktično bojno streljanje, bi se moral uporabljati varnostni kot plus 530 tisočitev, ustrezen odsek strelskega kota na vsaki strani orožne cevi ali linije streljanja. Če oseba vstopi v varnostni kot, mora strelec prenehati s streljanjem za toliko časa, dokler ni oseba izven nevarnostne cone, ali pa mora premakniti strel na tarčo, ki zagotavlja varnostni kot¹.

¹⁶ PAMPHLET 21; Ministry of defence British army; London 1996

13. ODGOVORNOSTI VARNOSTNEGA NADZORNIKA

Da bi bili sposobni izvrševati svoje dolžnosti kot varnostni nadzornik, je nujno imeti temeljito znanje elementov, ki določajo usposabljanje taktičnega bojnega streljanja. Z uporabo varnostnih nadzornikov bi bila dovoljena izvedba realističnih in zahtevnih vaj. Pred nadziranjem bi nas vodja streljanja moral seznaniti s potekom vaje, poleg tega pa bi prav vse osebje moralo poznati naslednje¹⁷:

- a. Cilji urjenja.
- b. Splošni oris in zaporedje dogodkov.
- c. Znak za konec streljanja.
- d. Ukrepi ob dogodkih na strelišču.
- e. Ukrepi ob žrtvah.
- f. Vsa pravila, ki se nanašajo na strelišče.

Varnostni nadzorniki pa bi se morali seznaniti in razumeti naslednje:

- a. Sliko taktične aktivnosti.
- b. Loke in linije napredovanja tarč.
- c. Položaj, s katerega se lahko doseže tarčo.
- d. Varnostni kot, ki se ga mora uporabiti.
- e. Značilnosti orožja, urjenja, varnostna pravila in nivoje streljanja. Nadzorniki morajo biti na tekočem s tehničnimi in balističnimi podatki za orožje, ki se uporablja.
- f. Dovoljenja stanja pripravljenosti.
- g. Lokacija in zaporedje za seznanitev.

Primarna vloga varnostnega nadzornika je varnost strelcev, je in drugih vadečih enot, poskrbeti pa mora tudi, da vse streljanje poteka znotraj nevarnostnega območja¹⁷.

¹⁷ PAMPHLET 21; Ministry of defence British army; London 1996

13.1 NIVOJI NADZORA

Nivoji nadzora so odvisni od tega, kdo so vadeče enote, kakšen tipa vaje, ki poteka, in od tega, ali je dan ali noč.

Minimalne zahteve naj bi bile¹:

- a. Rekruti ali neizkušeni vojaki: 1 do 4 in 1 do 2 kar naj bi bilo idealno.
- b. Izurjeni vojaki: Število nadzornikov se lahko zmanjša, toda visok delež je potreben za nepehoto, za bolj zahtevne in za nočne vaje. Vodilni častnik strelišča naredi oceno nevarnosti glede na to, kolikšen nivo nadzora je potreben. Varnost je vedno prevladujoči faktor.

13.2 DOLŽNOSTI VARNOSTNEGA NADZORNIKA

Dolžnosti varnostnih nadzornikov so:

- a. **Pred streljanjem:**
 - 1) Zagotoviti in se seznaniti z vajo ter se zavedati dolžnosti, ki mu pripadajo.
 - 2) Enote morajo biti deležne seznaitve v skladu s predpisi.
 - 3) Zagotoviti ali zahtevati, da so vojaki ustrezno oblečeni in da imajo zaščitne naušnike.
- b. **Med streljanjem:**
 - 1) Vseskozi mora biti uporabljena zaščita sluha.
 - 2) Biti mora v takšnem položaju, da lahko opazuje in popravlja napake pri strelskem urjenju. Sposoben mora biti hitro poseči, če bi lahko prišlo do motenja varnosti.
 - 3) Opazovati potek streljanja, da le-to poteka znotraj območja in da druge enote/vojaki niso ogroženi.
 - 4) Se zavedati lokacije drugih enot/vojakov, in če dvomi v varnost, ustaviti streljanje.
 - 5) Se prilagoditi premikanju čet, jih ne motiti, toda biti v položaju za poseg, če bi bil le-ta potreben.
 - 6) Vzdrževati komunikacijo z vodilnim častnikom strelišča.
 - 7) Vzpodbujati vadeče čete, da uporabljajo svojo lastno taktiko.
 - 8) Popravljanje uporabljene tarče.
 - 9) Orožja morajo biti izpraznjena in očiščena takoj po koncu vaje, pred vrnitvijo na območje sestanka in seznaitve. Neuporabljeno strelivo je treba vrniti na točko streliva.

c. **Po streljanju:**

- 1) Opomniti na cilj.
- 2) Diskusija o dobrih in slabih točkah ter dosežkih.
- 3) Dovoliti povratke.
- 4) Vzpodbujanje.
- 5) Povzetek in pričakovanje naslednjega.

Kot vidimo, je »varnostni nadzornik« zelo pomemben organ na strelišču. S svojo funkcijo odgovarja za celotno dogajanje na strelišču, skrbi, da so vsi seznanjeni z varnostnimi predpisi ter da jih tudi vsi dosledno spoštujejo. V njegovi pristojnost je tudi, da lahko v primeru neupoštevanja varnostnih predpisov, drugih pravil ali oceni nevarnosti, prekine vajo in usposabljanje, saj je s svojo funkcijo nadrejen vodji usposabljanja in popolnoma odgovoren za varnost usposablajočih.

Takšen organ bi bil zelo dobrodošel tudi pri nas v Sloveniji v primeru, da bi lahko izvajali vaje z bojnim streljanjem z uporabo obhodnega manevra ali katerokoli drugo taktično vajo.

14. OBLEKA IN OPREMA

Obleka in oprema varnostnega nadzornika mu morata omogočati prosto gibanje in zmožnost hitrega reagiranja v nepredvidenih situacijah. Obleka mora nuditi zaščito. Čelada in jopič visoke vidljivosti so obvezni. Čelada se lahko odstrani v specifičnih okoliščinah, na ostrostrelskih vajah ter v vročem podnebju. Čelada se mora nositi na vseh vajah, kjer se uporablja strelivo, ki proizvaja šrapnel. V vročem podnebju se lahko čelada odstrani le med nestrelskimi fazami. Takoj ko se prične streljanje, se mora opremo nastaviti v zaščitni položaj in jo nositi¹⁸.

15. IZDELOVANJE NEVARNOSTNIH CON

Na vsako vadišče naj bi prišle enote z namenom usposabljanja in urjenja taktičnih postopkov, v katerega bi vključevale tudi orožja z ostrim strelivom. Za vsa orožja, ki bi med usposabljanjem delovala, pa je potrebno obvezno zagotoviti nevarnostno cono, ki je glede na specifikke orožja za vsako orožje drugačna. Le tako lahko zagotovimo maksimalno varnost za vse udeležence na vadišču.

Celotno dejansko streljanje bi se moralo odvijati na odobrenih, namensko zgrajenih streliščih ali terenskem strelskem območju, ki je bilo potrjeno kot varno. Da bi zagotovili varnost sodelujočih čet, pa tudi splošne javnosti in njihove lastnine, bi moralo biti celotno streljanje načrtovano in izvedeno s strani častnikov, izvršilnih častnikov in podčastnikov, ki bi bili

¹⁸ PAMPHLET 21; Ministry of defence British army; London 1996

posebej izurjeni in predhodno ustrezno kvalificirani. Kljub tem ukrepom ne more biti dejansko streljanje nikoli 100% varno, ustrezna varnost pa se določi z¹⁹:

- a. jasno definiranimi mejami območja nevarnosti,
- b. ustrezno kontrolo in nadzorom,
- c. integriteto strelca.

Da bi lahko izračunali Nevarnosti Področje Orožja (NPO) ali strelišča, je potrebno upoštevati vrsto orožja in streliva, ki se ga uporablja. Oblika in velikost NPO se bo znatno razlikovala. Preden se lahko začne kakršnokoli načrtovanje, moramo vedeti, kje so zabeleženi podrobni taktično-tehnični podatki za naravo orožij in streliva, ki jih bomo uporabljali¹.

Ko delamo nevarno območje orožja, moramo biti seznanjeni s sledečimi termini. To so:

- STRELNA TOČKA, LINIJA IN OBMOČJE – je položaj na tleh, iz katerega se izvrši strel. Lahko nastopa v obliki točke (strelsko mesto) za posamezno orožje ali za več orožij, kjer je območje, ponavadi pravokotno (strelska mesta) za eno ali več orožij, s katerimi streljamo iz različnih položajev.
- LINIJA STRELJANJA – je linija med točko streljanja in tarčo, vzdolž katere je izstreljen izstrelek.
- STOŽEC STRELJANJA - Izsek streljanja je razdelitev izstreljenih krogel znotraj dopuščenega roba napake v vertikalni in horizontalni ploskvi. Je krožne ali elipsaste oblike in se razlikuje glede na okoliščine streljanja. Če streljamo iz statičnega položaja na statično tarčo, naj bi bil kot 60 tisočitev v smeri obeh ploskev. V primeru, ko se pogoji streljanja spremenijo in strelec napada premikajočo tarčo, se v azimutni ploskvi kot poveča, stožec pa je sedaj elipsaste oblike.
- OZADJE TARČE - Izraz ozadje tarče se nanaša na naravno ali človeško ustvarjeno obliko, ki je dovolj velika, da zajame stožec strela. To povzroči, da se naboji odbijejo in izgubijo energijo ter se tako prepreči, da bi naboji leteli do njihove maksimalne razdalje. Ozadje tarče mora ležati znotraj ustrezne šablone.
- ODBOJNO OBMOČJE – je območje na vsaki strani stožca strela in zunaj loka strela, preko katerega pričakujemo, da odboji ne bodo potovali.
- OBMOČJE NEVARNOSTI OROŽJA – To je območje, ki ga sestavljajo stožec strela, odboj in območje zračne nevarnosti, če je orožje izstrelilo znotraj dovoljenega kota dviganja.

¹⁹ PAMPHLET 21; Ministry of defence British army; London 1996

- LOK STRELA – je območje, ki ga vidimo iz točke streljanja, znotraj katerega mora biti vsebovano vse streljanje.

15.1 FAKTORJI, KI VPLIVAJO NA VELIKOST IN OBLIKO OBMOČJA NEVARNOSTI OROŽJA

Različne vrste orožij in način, kako se jih uporablja, zahtevajo različne oblike in velikosti nevarnostnega območja orožja.

Kriterij, ki se ga uporablja za določitev vrste NPO, je šablona, ki naj bi se jo uporabilo za načrtovanje določene vaje in jo določajo številni faktorji:

- TIP ZEMLJIŠČA / POVRŠINA TARČE je razdalja in kot, od katerega se bo projektil odbil, in je odvisen od vrste površine, ki jo bo zadel. To se kaže v celostni velikosti NPO.

- ZEMLJIŠČE, ki vsebuje beton, trde skale ali kovino lahko povzročijo odboje do 800 tisočitev od točke zadetja. Vse druge površine, vključno z mehкими tarčami in vodo, bi zmanjšale razdaljo in v nekaterih primerih tudi kot, od katerega bi se izstrellek odbil.

- AKTIVNOST TARČE - večja točnost je dosežena ob streljanju na statične tarče kot ob streljanju na premikajoče se tarče.

- NORMALNA VARNOSTNA RAZDALJA je razdalja, preko katere je teoretično nemogoče, da bi potovali delci ali rikošaji. Uporabljala se za demonstracije, preizkuse in vaje, kjer opazuje ali sodeluje 100 ali več oseb, ali ko so vključeni člani splošne javnosti oziroma civilne osebe.

- ZMANJŠANA VARNOSTNA RAZDALJA je razdalja, ob kateri je bila možnost zadetka vojaka z najbolj daleč segajočimi delci zmanjšana na sprejemljiv nivo tveganja. Uporablja se za urjenja s enotami, na preizkusih in pri demonstracijah, ko so na eni lokaciji gledalci ali ko je vključenih manj kot 100 sodelujočih oseb.

»ČE KADARKOLI OBSTAJA DVOM, KATERI KRITERIJ UPOŠTEVATI, SE MORA VEDNO UPORABITI NORMALNA VARNOSTNA RAZDALJA.«

- POLOŽAJ STRELCA MED STRELJANJEM - Če bi streljali iz premikajočega se vozila, bi bil položaj streljanja precej manj stabilen in tako bi bil strel manj natančen. Upoštevati bi morali tudi vrsto vozne površine. Denimo strel iz zgornjega kritja, izstreljen iz vozila vozečega na gladki površini ali cesti, bi bil veliko bolj natančen od strele, usmerjenega iz vozila potujočega po neravnem terenu. Potrebno je poskrbeti za te razlike znotraj šablone NPO. To se v NPO odseva z ustreznim povečanjem stožca strele. Iz tega sledi, da je kot znatno povečan za vozilo, ki potuje po neravnem terenu.

- MERILO - velikost šablone NPO mora ustrezati meri zemljevida, ki se ga uporablja za načrtovanje.

.

16. OBMOČJA NEVARNOSTI TERENSKEGA STRELJANJA

Šablone NPO so izdelane za vse oblike streliva, da se le-te lahko varno uporablja za namene urjenja. Celostno območje nevarnosti strelišča se ugotovi z uporabo pravilne NPO šablone za orožje, ki se bo uporabljalo. Šablona za 5.56 mm ročnih strelnih orožij²⁰:

Oblika in velikost NPO šablone ročnih strelnih orožij se določi glede na številne faktorje:

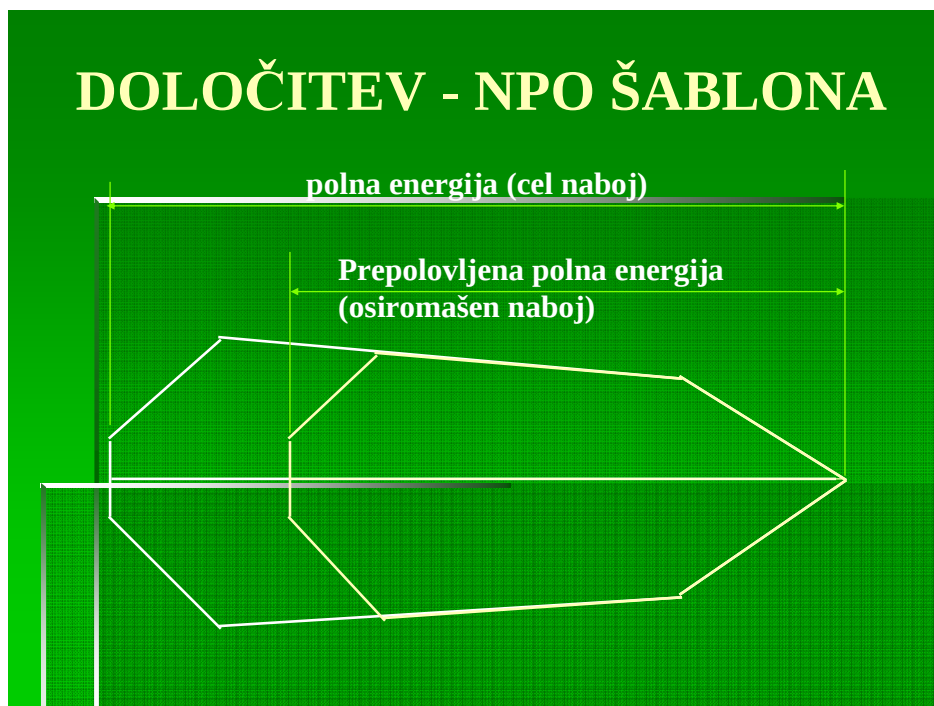
- Ko je zahtevan kot več kot 150 tisočitev in ni prisotnega nobenega ozadja tarče, je dolžina strelskega področja šablone 4000 metrov.
- Dolžino šablone se lahko zmanjša na 2900 metrov, ko je kot manj kot 150 mils, ne glede na kot, če je okoli tarče prisotno ustrezno veliko ozadje tarče, da zajame stožec strela.
- Območje odboja se razteza v kot 530 tisočitev od stožca strelske linije in se konča z 800 tisočitskim kotom, ki ga potegnemo iz vrha stožca strelske linije. Širina območja odboja znaša 400 metrov, ki se jih podaljša za dodatnih 400 metrov, ko streljamo čez težavno zemljišče.

Izvesti je potrebno tudi presojo zemljevida, da se ugotovi, če se izbrana strelska cona NPO nahaja znotraj dodeljenega območja strelišča in se jo lahko za urjenje uporablja brez omejitev. Če to lahko dosežemo, potem bi se morale šablono strelske cone uporabiti za izdelavo varnostne cone in ni potrebno nobeno nadaljnje izbiranje zemljišča.

Da izračunamo celostno območje nevarnosti strelišča za vajo, se mora iz vsakega strelskega položaja uporabiti pravilna šablona območja nevarnosti orožja za merilo zemljevida, šablona pa mora ležati znotraj dodeljenega območja dejanskega streljanja in ne sme kršiti varnosti drugih strelcev, čet ali civilistov na tem območju.

²⁰ PAMPHLET 21; Ministry of defence British army; London 1996

Slika 1: Šablona Nevarnostnega Področja Orožja

Vir: Pamphlet 21; GB

Slika 2: Določanje kotov za cone streljanja

DOLOČITEV CONE STRELJANA		
	AZIMUT	ELEVACIJA
Statično - Statično	60 tisočitev	60 tisočitev
Statično - Premikajoče	90 tisočitev	60 tisočitev
Premikajoče vozilo (Gladka podlaga)	120 tisočitev	90 tisočitev
Premikajoče vozilo (Terenska podlaga)	150 tisočitev	Polna energija NPO (4,000 m)

Vir: Pamphlet 21; GB

17. INFRASTRUKTURA

Vsaka vojska potrebuje urejena strelišča, vadišča in poligone za svoje urjenje in usposabljanje, ker samo tako lahko doseže dejansko operativnost. Usposobljenost vojaških enot je odvisna tudi od strelišča, kako je urejeno in kaj nam dopušča s svojimi predpisi, njegovo lego in velikostjo. Slovenska vojska ima v svoji lasti kar nekaj strelišč in vadišč, ki pa ne izpolnjujejo vseh zahtev za tak nivo, kot bi ga potrebovala profesionalna Slovenska vojska. Obstoječa infrastruktura je bila zgrajena v času Jugoslovanske vojske in je bila namenjena in zasnovana za usposabljanje naborniške vojske, kjer so se naborniki usposabljali in urili v ravnanju z orožjem in v strelskih sposobnostih v linijskem streljanju, in nam ne dopušča, da bi enote Slovenske vojske lahko izpeljale celotni ciklus streljanja od pripravljalnega do taktičnega streljanja z bojnim strelivom. Vadišče, kot ga imamo danes, je majhno in zelo blizu civilnih zemljišč in stanovanjskih naselij. Še posebej če izvzamemo streljanje z bojnim strelivom, kjer so točno določeni rajoni in strelski položaji, ta strelišča niso primerna, saj vodji usposabljanja zelo omejijo manevrski prostor in ne omogočajo pravega realnega usposabljanja. Zato tudi glede na namen vaje vodja usposabljanja dobi določeno področje, kjer mora po svojih najboljših močeh izpeljati taktično usposabljanje kar se da dobro. Zaradi tako majhnega področja tudi ni mogoče zagotoviti nevarnostnih con na strelišču, kar tudi istočasno prepoveduje uporabo bojnega streliva v času usposabljanja, še manj pa dovoljuje uporabo bojnega streliva v času urjenja taktične vaje z uporabo obhodnega manevra, ki je osnovni vojaški element; tako lahko govorimo, da je enota res taktično operativno izurjena.

Za primer lahko vzamemo vadišče Poček, ki je naše največje vadišče za usposabljanje enot Slovenske vojske in pehotno orožje AP F2000 z ubojnim dometom 1300 m. Nevarnostna cona takega orožja je dolga 3000m. Problem usposabljanja nastane že na začetku, ker si vodja usposabljanja ne more sam izbrati terena in lokacije usposabljanja, če pa bi to že lahko storil pa mu tega ne dopušča elaborat vadišča Poček. Vse cone in smeri streljanja so namreč že vnaprej določene in uporabnik vadišča nikakor ne sme odstopati od teh predpisov, kar pomeni, da se v teh conah ne more taktično usposabljati niti oddelek, saj tega ne dopuščajo velikosti nevarnostnih con orožja.

Če pa hipotetično vzamemo vadišče Poček kot samo vadišče brez vsakršnih določenih con, da lahko vodja streljanja svobodno izbira lokacijo in smer usposabljanja v krogu 360 stopinj, iz sredine vadišča, katero je dolgo od severa proti jugu približno 6.5 km in široko od vzhoda proti zahodu približno 6 km, vidimo, da lahko največja enota oddelek izvaja taktično urjenje iz sredine vadišča v krogu 360 stopinj samo statično, v primeru če ne upoštevamo okolišnih hribov, ki zmanjšujejo območje nevarnosti. To pomeni, da mora biti oddelek glede na velikost šablone nevarnostnih con orožja praktično pri miru. Če bi se oddelek premikal in izvajal usposabljanje, pa bi nevarnostne cone že prešle meje vadišča.

Da bi dosegli standarde, kot jih trenutno sprejema Slovenska vojska, ter da bi dosegli izurjeno operativno uporabnost, bi potrebovali ogromno vadišče, kjer bi osrednje vadišče bilo daleč od meja s civilnimi zemljišči in bi s tem zagotovili minimalno varnost za civilno prebivalstvo. Uvedli pa bi lahko tudi uporabo streliva s skrajšanim dometom, kar bi bistveno zmanjšalo zahteve po velikosti nevarnostnih con in velikosti strelišča. Tako bi poligon s svojo velikostjo osrednjega vadišča dal vodji usposabljanja proste roke pri

načrtovanju in izvajanju usposabljanja, kjer bi lahko z izdelanimi podlagami za nevarnostne cone vajo za posamezno orožje načrtoval in izvedel na celotnem poligonu, brez omejitev, oziroma bi izvedel usposabljanje za vsa pehotna in podporna orožja.

Ugotovil in predpostavil sem, kakšno infrastrukturo bi potrebovala Slovenska vojska, da bi lahko izpolnjevala nivo operativne pripravljenosti. Ker pa takšne infrastrukture pri nas nimamo in je verjetno nismo sposobni zagotoviti, je dejstvo, da bi se Slovenska vojska in njene enote morale usposablјati za takšne taktične vaje v tujini, kjer takšno infrastrukturo imajo.

18. VARSTVO OKOLJA

Varstvo okolja je v Sloveniji že nekaj časa pereči problem in kar velik organizacijski zalogaj, ki pa ga je počasi začela reševati tudi v Slovenska vojska. Z Direktivo o varstvu okolja v SV pa so naknadno rešili tudi problem varstva okolja na streliščih, na katera smo kar prevečkrat pozabili in jih zanemarjali. Onesnaževali smo jih z raznimi odpadki, olji iz motornih vozil, embalažo od hrane, s tulci od streliva itd. S to direktivo pa so jasno opredelili navodila za ravnanje na streliščih, ki je tudi del elaborata in je pomemben element pri načrtovanju in organizaciji streljanja. Vodja streljanja si mora poleg starih klasičnih navodil za organizacijo streljanja odslej dobro prebrati tudi navodila za ravnanje na streliščih ter izpolniti vse zahteve, ki jih navodila za varstvo okolja zahtevajo. Z njimi mora seznaniti tudi vse sodelujoče na strelišču. Upravnik na podlagi pregledane dokumentacije ugotovi, ali je enota načrtovala ukrepe za zaščito okolja in ali je opremljena s sredstvi za zaščito okolja (lovilci olj, posode za zbiranje nevarnih odpadkov, sredstva za ukrepanje v primeru razlitja nevarnih tekočin ipd.)

Vsa sredstva, ki jih enota potrebuje v času usposabljanja na strelišču, si mora gostujoča enota zagotoviti sama.

Vsebina navodil:

1. Ukrepi za zaščito okolja
2. Ravnanje z odpadki
 - 2.1 Komunalni odpadki
 - 2.2 Nevarni in drugi odpadki
 - 2.3 Tulci in kovinski odpadki
3. Motorna vozila
 - 3.1 Pranje in vzdrževanje
 - 3.2 Parkiranje
 - 3.3 Točenje goriva
4. Ukrepanje ob razlitju nevarnih tekočin
5. Čiščenje
6. Osnovne sanitarne zahteve
 - 6.1 Odstranjevanje človeških odpadkov
 - 6.2 Naprave za osebno higieno

ZAKJUČEK

V uvodu sem na kratko predstavil, za kaj vse so uporabljali streljanje skozi zgodovino in za kaj ga uporabljamo danes. Osredotočil sem se na uporabo streljanja v Slovenski vojski, kakšen je cilj usposabljanja ter kaj vse potrebujemo in moramo zagotoviti, da lahko izvajamo organizirano streljanje na streliščih.

V nadaljevanju sem se osredotočil na organe na strelišču, njihovo delo in odgovornost, ki jo s to funkcijo sprejmejo. Na kratko sem predstavil zaporedje dokumentov, ki nastajajo skozi proces, da lahko streljanje izvedemo. Z glavnimi opornimi točkami sem vsebine opisal.

Predstavil sem tudi sanitetno službo, ki je pri nas ključni element na strelišču, ter kakšna mora biti njihova strokovna izobrazba. Prišel sem do zaključka, da zdravstvena služba na terenu ne potrebuje nikakršnih dokazil, licenc ali drugih dokumentov, ampak dokazuje svojo strokovnost že s tem, da je zaposlena v Slovenski vojski kot zdravstveni organ s predhodno opravljenim preizkusom znanja in dodeljeno licenco s strani Zdravniške zbornice in Zbornice zdravstvene nege, katero pa mora periodično obnavljati na sedem let.

Ob primerjavi s tujimi vojskami sem predstavil organ vodja streljanja, kakšno usposabljanje bi potreboval in kakšne naloge in dolžnosti bi s tem sprejel. Ugotovil sem, da v Slovenski vojski vodja streljanja nima nikakršne strokovne usposobljenosti ali specialističnega znanja iz načrtovanja organizacije in izvedbe streljanja, na podlagi katerega bi lahko konkretno opravljal nalogo vodje streljanja. Slovenska vojska bi morala pripraviti in imeti program usposabljanja za častnika, ki je vodja streljanja. Menim, da je potreben tudi organ častnik za načrtovanje, ki je odgovorni častnik za določanje in načrtovanje vseh nevarnostnih con vsakega orožja, na podlagi katerih lahko vodja streljanja načrtuje usposabljanje.

Poleg obeh novo naštetih organov menim, da je varnostni nadzornik najpomembnejši organ na strelišču. Skrbi za celoten potek in dogajanje na strelišču, ob najmanjšem sumu nevarnosti lahko prekine celotno vajo in usposabljanje ter tako zagotovi maksimalno varnost udeležencev. Za popoln nadzor nad strelci priporočam minimalno enega nadzornika na štiri strelce, idealno pa bi bilo en nadzornik na dva strelca.

Predstavil sem tudi pomembnost nevarnostnih con orožja in kriterije, po katerih bi se morale cone izdelovati in kasneje tudi uporabljati v načrtovanju usposabljanja.

Če bi Slovenska vojska imela strelišče oziroma vadišče ustreznih velikosti z ustrežno urejeno infrastrukturo, bi potrebovali tudi nove organe na strelišču in postopke za organizacijo dela na strelišču in izvedbo streljanja, katere sem predstavil v zaključni nalogi.

Zaradi pomanjkanja takšne ustrezne infrastrukture posledično lahko tudi govorimo, da enote Slovenske vojske ne morejo biti operativno usposobljene, ker na slovenskih streliščih zaradi neustreznosti infrastrukture ne morejo izvajati taktičnega usposabljanja z obhodnim manevrom na nivoju voda in višje. To pa tudi potrjuje hipotezo, da enote Slovenske vojske ne morejo biti v stanju operativne usposobljenosti. Iz tega sledi, da bi se Slovenska vojska morala usposablјati na streliščih v tujini, da bi lahko dosegla ustrezen nivo usposobljenosti.

Na koncu sem se dotaknil še področja o varstvu okolja in navodil v zvezi s tem, katera je Ministrstvo za obrambo že sprejelo in jih Slovenska vojska že uspešno uveljavlja in vpeljuje tudi na streliščih.

Menim, da bi morali na področju organizacije dela na strelišču v Slovenski vojski narediti kar velik korak naprej, da bi lahko sledili Nato standardom in zahtevam, ki jih od nas Nato tudi pričakuje, ter da bi tudi mi sami v Slovenski vojski lahko odkrito govorili, da imamo res usposobljeno vojsko.

LITERATURA

1. Ministrstvo za obrambo; Metodologija načrtovanja, izobraževanja in usposabljanja v Slovenski vojski; November 2001
2. Republiški sekretariat za ljudsko obrambo; Navodilo in programi streljanja s pehotnim orožjem; Ljubljana 1992
3. General štab Slovenske vojske; Direktiva o varstvu okolja v Slovenski vojski; Ljubljana 2005
4. Ministry of defence British army; Pamphlet 21; London 1996
5. Ministrstvo za obrambo; Direktiva o načinu uporabe vojaških vadišč, strelišč in poligonov; Ljubljana 2008

SEZNAM SLIK

Slika št.1: Prikaz šablone nevarnostnega področja orožja z navadnim nabojem in nabojem skrajšanega dometa.

Slika št.2: Tabela določanja kotov za cone streljanja v različnih situacijah.

IZJAVA O AVTORSTVU

Izjavljam, da sem avtor zaključne naloge z naslovom ORGANIZACIJA DELA NA STRELIŠČU.

Mihael Martinčič